

Регулювання ринку цінних паперів

1. Регулювання ринку цінних паперів: основна мета та напрями
2. Рівні регулювання
3. Моделі регулювання
4. Форми регулювання

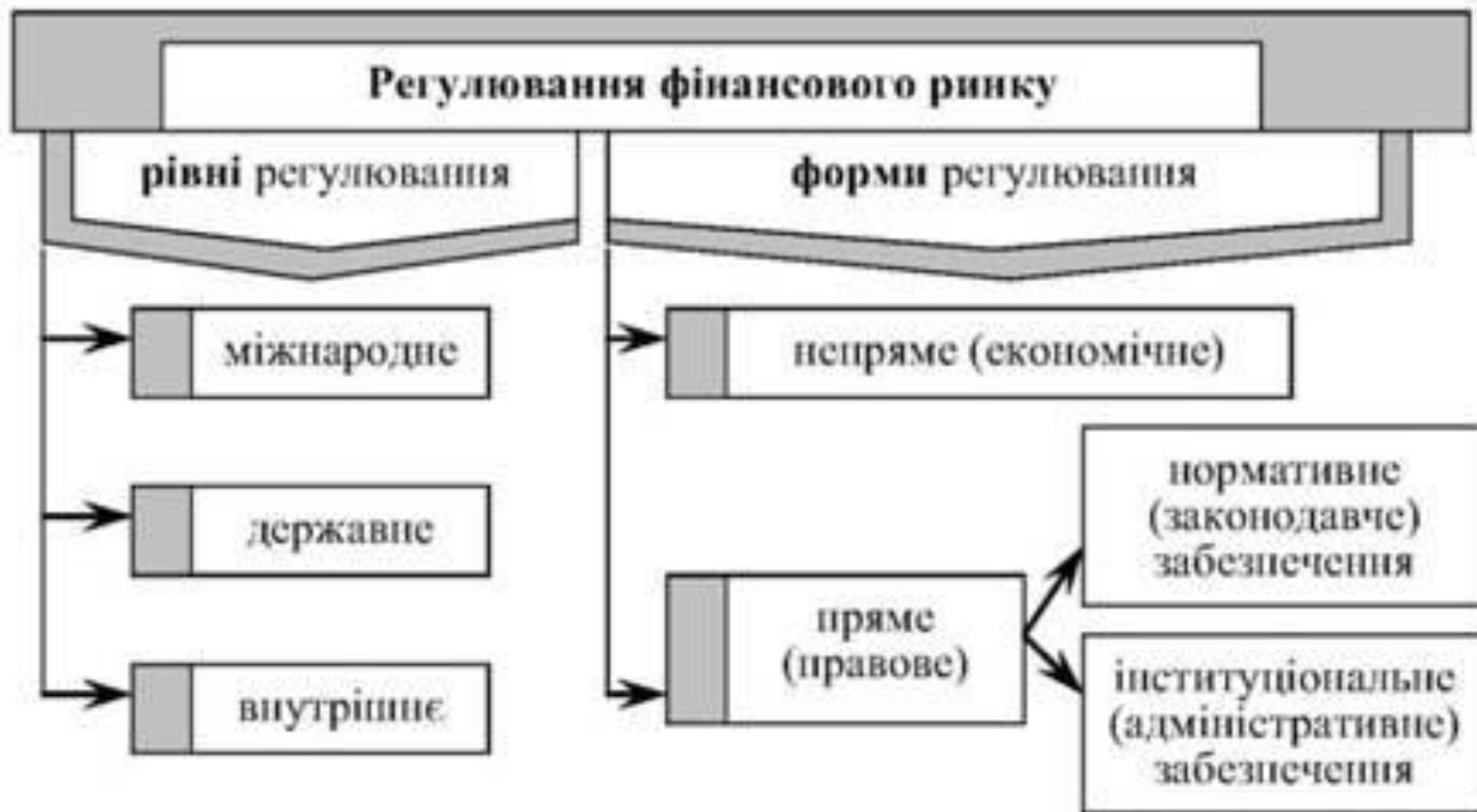
Регулювання

- Регулювання ринку цінних паперів здійснюється в рамках регулювання фінансового ринку.
- **Регулювання фінансового ринку** - це цілеспрямований вплив на систему взаємовідносин, що складаються на фінансовому ринку, з метою впорядкування цих взаємовідносин і забезпечення захисту інтересів осіб, які беруть у них участь.
- **Основна мета:** забезпечення гармонізації всіх видів інтересів учасників ринку (індивідуальних, корпоративних, державних, а також інтересів міждержавних та інтернаціональних об'єднань).

Основні напрями регулювання

1. Регулювання складу інструментів ринку та обсягу їхніх прав.
2. Регулювання складу учасників ринку та окремих видів їх діяльності.
3. Регулювання інформаційних потоків на ринку.
4. Регулювання операцій та форм торгівлі фінансовими активами.

Рівні та форми регулювання

Рівні регулювання:

Міжнародне регулювання

- **Міжнародне регулювання** здійснюється міжнародними організаціями або шляхом укладення міжнародних угод щодо інтеграції окремих національних фінансових ринків, упорядкування інтернаціоналізованих сегментів ринку та проведення угод з інструментами фінансового ринку суб'єктами міжнародного права.

Міжнародними регулюючими організаціями є:

- Міжнародний валютний фонд (МВФ);
- Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO);
- Форум Європейських Комісій з цінних паперів (FESCO);
- Група 30.

Рівні регулювання:

Державне регулювання

- **Державне регулювання** - здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком та запобіганні зловживанням і порушенням у цій сфері;
- здійснюється уповноваженими державними органами та охоплює всі напрями регулювання у межах національного фінансового ринку:

(процедуру випуску та обігу фінансових активів; регулювання таких видів фінансової діяльності, як торгівля фінансовими активами, валютними цінностями, надання кредитних, страхових послуг, емісійна діяльність тощо; регулювання діяльності конкретних фінансових інститутів (комерційних банків, страхових, інвестиційних компаній, пенсійних фондів та інших посередників)

Рівні регулювання:

Внутрішнє регулювання

- **Внутрішнє регулювання** - це підлеглість учасників ринку нормативним документам: статуту, правилам здійснення діяльності, стандартам діяльності тощо.
- здійснюється недержавними інститутами-регуляторами (**саморегульованими організаціями**) за окремими напрямками та видами професійної діяльності на фінансовому ринку.
- **Саморегулівна організація (СРО)** - недержавний інститут-регулятор фінансового ринку, що створюється як добровільне неприбуткове об'єднання професійних учасників ринку, яке має на меті захист інтересів своїх членів.
- В Україні до СРО відносять: фондові біржі, асоціації дилерів і брокерів, інвестиційні фонди, банківські установи та інші.

Моделі регулювання фінансового ринку

- **Перша модель** - регулювання фінансового ринку зосереджується переважно в державних органах і лише невелика частина повноважень щодо нагляду, контролю, встановлення обов'язкових правил поведінки передається державою саморегульвним організаціям професійних учасників ринку. Такий підхід застосовується в США, Франції.
- **Друга модель** - максимально можливий обсяг повноважень передається саморегульвним організаціям, значне місце в контролі посідають не жорсткі правила, а переговорний процес, індивідуальні узгодження з професійними учасниками ринку, і при цьому держава зберігає за собою основні контрольні функції, можливості втручання в будь-який момент у процес саморегулювання (Великобританія).

Форми регулювання: пряме (правове) регулювання

Пряме (правове) регулювання - це система процесів встановлення норм поведінки для учасників фінансового ринку, забезпечення їх застосування, розв'язання суперечок, що виникають у зв'язку з їх застосуванням, а також притягнення до відповідальності учасників, що порушують ці норми.

У складі системи правового регулювання розрізняють:

- **нормативне (законодавче) забезпечення**, що складається з правових актів, правил, вимог та стандартів, які є обов'язковими для всіх учасників на фінансовому ринку або для їх окремих груп;
- **інституціональне (адміністративне) забезпечення** правового регулювання, що складається з компетентних органів, уповноважених видавати нормативні акти, розробляти правила, вимоги та стандарти щодо функціонування фінансового ринку, забезпечувати їх застосування та здійснювати інші регулятивні повноваження.

Форми регулювання: непряме (економічне) регулювання

- **Непряме (економічне) регулювання** - вплив на функціонування фінансового ринку через систему економічних важелів, застосування яких сприяє формуванню окремих умов зовнішнього середовища цього ринку і позначається на цінах, обсягах попиту та пропозиції окремих сегментів фінансового ринку, а також на ступені конкурентної боротьби між учасниками ринку.
- Непряме (економічне) регулювання фінансового ринку базується на використанні повноваженими органами важелів (способів) непрямого економічного впливу

Важелі непрямого регулювання (на прикладі держ.регулювання)

- **Важелями непрямого втручання** держави у регулювання фінансового ринку є:
 - 1) **податкова політика**, яка впливає на ділову активність, а отже, на потребу у фінансових ресурсах і знаходить своє нормативне оформлення через податкове право;
 - 2) **регулювання грошової маси** й обсягів кредитів через вплив на ставку позикового відсотка;
 - 3) **зовнішньоекономічна політика**, що пов'язана з регулюванням операцій з іноземними валютами та експортно-імпортних операцій;
 - 4) **гарантії держави щодо позик приватного сектора**;
 - 5) **вихід держави на ринок позикових капіталів**, що створює пряму конкуренцію між державою та підприємствами-емітентами.